

Remedie voor hondsdolheid van dr. Proper

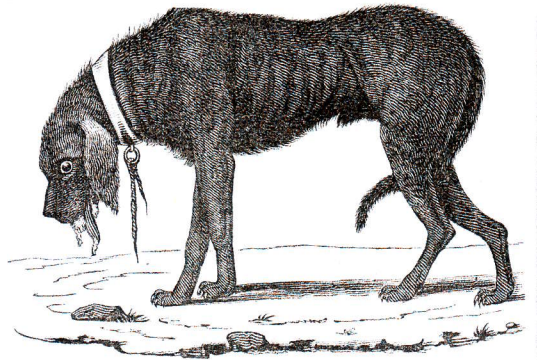
 Kees Floor

Inleiding

Op 10 februari 1853 plaatste het *Algemeen Handelsblad* een ingezonden brief van de in Hattem wonende kantonrechter mr. F.A.S.A. baron van Ittersum (Kampen, 1800 – Hattem, 1877). Daarin vestigde hij de aandacht op zijn plaatsgenoot Peter Proper (Heerde, 1775 – Hattem, 1861). Deze 78-jarige deurwaarder beschikte als enige over het unieke recept van een middel tegen hondsdolheid. Het werd al ongeveer 150 jaar gebruikt en had volgens hem altijd gewerkt. De remedie was gebaseerd op een kruidendrank, waarvan de samenstelling en bereiding geheim waren. De doldrank was bij hem te koop voor één gulden per fles. Wie erom vroeg met een bewijs van onvermogen op zak, betaalde helemaal niets.

Effectiviteit

Van Ittersum kon alleen een oordeel vellen over de effectiviteit van de remedie gedurende de twintig jaar dat hij in Hattem woonde. In die periode hadden zich verscheidene gevallen van verwondingen door de beet van dolle honden voorgedaan, zowel in Hattem zelf als in de omgeving. Naar zijn zeggen liep het steeds wanneer hierbij het middel van Proper was gebruikt goed af. Een voorval in Kampen van enkele jaren terug had zijn vertrouwen in het middel nog verder versterkt. Toen hadden een man en een weeskind beiden beten opgelopen van een dolle hond. Het kind werd op de gebruikelijke geneeskundige manier behandeld, maar stierf kort daarna een vreselijke dood. De man echter ging in Hattem de drank van Proper halen en had uiteindelijk geen centje pijn.

Schuimbekkende, dolle hond, met tong uit de mond en staart tussen de achterpoten. (Bron: L. Feuchtwanger, The Mad Dog: Or Hydrophobia with All Its Various Symptoms, Causes, and Remedies Minutely Described, New York, 1840, p.3.)

Het recept

Hoewel de samenstelling van de doldrank dus geheim was, gaat er toch een recept met handleiding rond. Een receptenboek uit het jaar 1723 bevatte namelijk een *'onfeilbare remedie voor de beet van dolle honden'* die onder andere in Gelderland te Heerde bij